PROTOS

HÅLLBARHETSRAPPORT 2022

Innehåll

VD har ordet 4

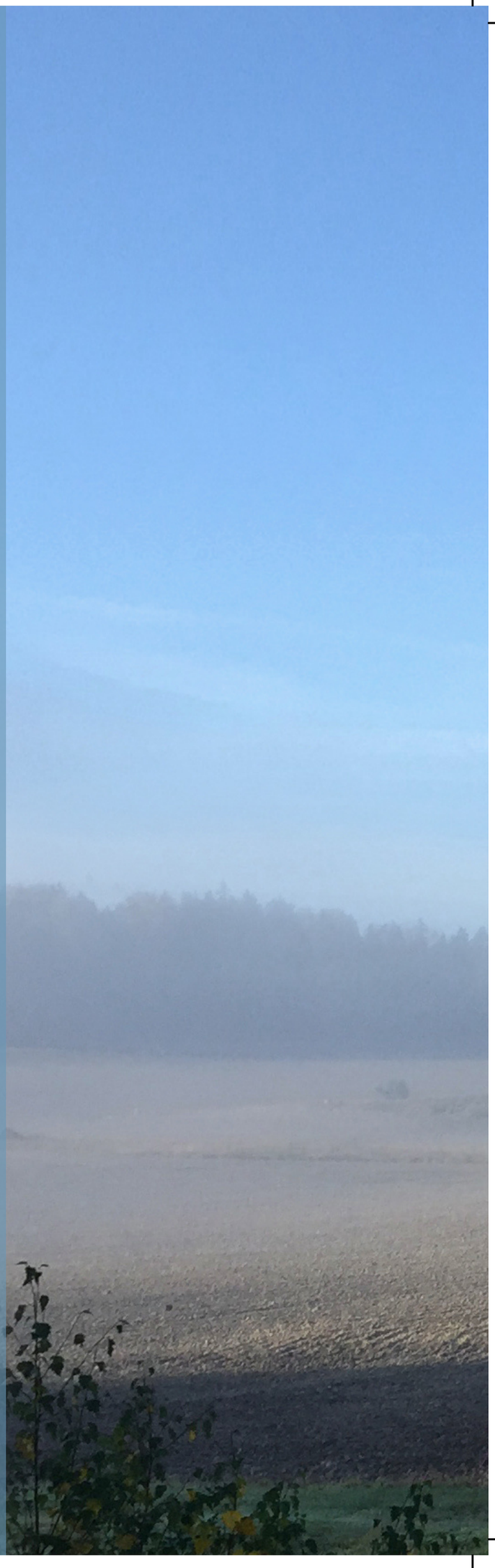
Om Protos 6

Vårt hållbarhetsarbete 8

- Klimatpåverkan 9
- Klimatsmartare kött 13
- Resurseffektivitet 18
- Biologisk mångfald 20
- Djuromsorg 22
- Medarbetarnas hälsa och säkerhet 25
- Affärsetik 30
- Ekonomisk hållbarhet i försörjningskedjan 31

Detaljer om vårt hållbarhetsarbete 32

- Hållbarhetsrisker 34
- Klimatberäkningar 35
- Djuromsorgspolicy 37
- Arbetsmiljö 38

Vi fortsätter vårt ambitiösa klimatarbete med övertygelsen att detta är nödvändigt för vår långsiktiga överlevnad.

VD har ordet

Jag anser att Protos är Sveriges mest intressanta livsmedelsföretag. Vi ligger långt fram, ibland längst fram, när det gäller att bidra till att utveckla morgondagens livsmedel och framtidens livsmedelsproduktion. Detta är inte minst tydligt när vi ser tillbaka på 2022. Ett år som präglades av kraftigt ökade kostnader i kombination med att det blivit allt tydligare att klimatkrisen är här och nu. Även om omställningen till fossilfrihet inledningsvis ökar kostnaderna är det en nödvändighet för att överleva som företag på sikt. För Protos har sänkt köpkraft hos konsumenterna under 2022 givetvis inneburit utmaningar. Men vi har ändå valt att fortsätta vårt ambitiösa klimatarbete med övertygelsen att detta är nödvändigt för vår långsiktiga överlevnad.

Under flera år har vi arbetat för att vårt kött ska orsaka så låg klimatpåverkan som möjligt. Vi vill helt enkelt kunna erbjuda klimatsmartare kött. För att veta vilka åtgärder som ger störst effekt är det nödvändigt att ha tillgång till korrekta data. Under 2022 har vi fortsatt arbetet med att kartlägga hur stora växthusgaser djuruppfödning orsakar. Vi är jättestolta över att ha varit ett av få svenska livsmedelsföretag som varit med och pilottestat en ny guide inom Greenhouse Gas Protocol för beräkningar av utsläpp relaterade till markanvändning (Land Sector and Removals Guidance, LSRG). I projektet har vi bidragit till att utveckla metoder för hur klimatberäkningar för lantbruket bör genomföras och vad som krävs för att djuruppfödningen ska bidra till ökad kolinlagring. Detta hjälper oss att kunna definiera ambitiösa klimatmål för primärproduktionen av kött. Dessutom ger det oss möjlighet att stötta lantbrukare för att de lättare ska kunna bedöma vilka åtgärder som ger störst effekt på gården.

Den största utsläppskällan från nötkött och lamm är metanutsläpp som orsakas av djurens idisslande. Under 2022 genomförde vi ett spännande pilotprojekt tillsammans med Volta Greentech. På Ejmunds gård matades tio tjurar med rödalger under tre månader och mätningar av djurens metanutsläpp genomfördes löpande. Metanutsläppen minskade i genomsnitt med 80 procent och vi ser stor potential att fortsätta tester i större skala tillsammans med Volta Greentech. Med tekniken på plats, handlar omställningen av köttproduktionen framför allt om beteendeförändringar. Nu krävs ett ökat ansvarstagande i hela värdekedjan och en betalningsvilja för kött med lågt klimatavtryck.

Under 2022 lanserade vi vår vår första växtbaserade produkt. Vi tror inte på importerade sojaprodukter med lågt näringsinnehåll som ersättning för köttprodukter, därför har vi lagt stora resurser på att utveckla en produkt med svenskodlade växtbaserade proteiner, som också bibehåller övriga näringsämnen. I framtiden ser vi stora möjligheter för hybridprodukter som innehåller både animaliskt och växtbaserat protein med högt näringsinnehåll.

Vi vill leva som vi lär, och därför har vi bedrivit ett internt arbete under 2022 där vi stärkt ägarskapet för olika hållbarhetsfrågor. Vi har jobbat aktivt med att hitta så bra energilösningar som möjligt och trots höga kostnader har vi ställt om ännu fler transporter till förnybara drivmedel, vilket hjälpt oss att minska våra egna utsläpp på ett betydande sätt. Vi har också lanserat helt nya uppföranderegler som speglar Protos värderingar och riktar sig till våra medarbetare, leverantörer och lantbrukare. Med uppföranderegelerna vill vi säkerställa att det är tydligt hur vi ser på livsmedelssäkerhet, djuromsorg, hur vi kan säkerställa hållbarhet och lägre klimatpåverkan i varje steg i kedjan från gård till matbord, hur vi beter oss mot varandra och att vi har nolltolerans mot korruption och mutor i alla former.

Jag är stolt över Protos, över våra fantastiska medarbetare och det vi står för idag. Jag ser stora möjligheter för oss att fortsätta vår resa som Sveriges mest intressanta och hållbara livsmedelsföretag. Tillsammans med våra partners och producenter kan vi utveckla köttbranschen mot en mer hållbar framtid.

Thomas Östlund, vd Protos

Vi har under året breddat verksamheten till att omfatta både animaliskt och växtbaserat protein. Vi tror inte på att människor i framtiden ska välja antingen eller. Vi tror på Både och. Vi tror att det är rätt väg att möta framtidens utmaningar.

Om Protos

Vi på Protos tycker att mat är viktigt på riktigt, och för oss är detta grunden i vårt arbete. För oss är det en självklarhet att våra matprodukter ska smaka bra, vara näringsrika och vara framtagna med så liten negativ påverkan på miljön som möjligt. Livsmedel som är bra för både människa och miljö är därför ledande i vårt arbete med att förfina och utveckla Protos sortiment. Att fortsätta utveckla våra fina köttvaror är självklart, men vi tror även på att komplettera vårt sortiment med växtbaserade proteiner. På så vis kan våra konsumenter välja de produkter som passar bäst i varje enskild situation – både från djur och växter.

Vi fokuserar på

✓ Protein ✓ God smak ✓ Hälsa ✓ Hållbarhet/ ansvar

Vår vision: *Sveriges ledande proteinleverantör. Vi tar ansvar för alla delar i värdekedjan och blir ledande både vad gäller kvalitet och kvantitet.*

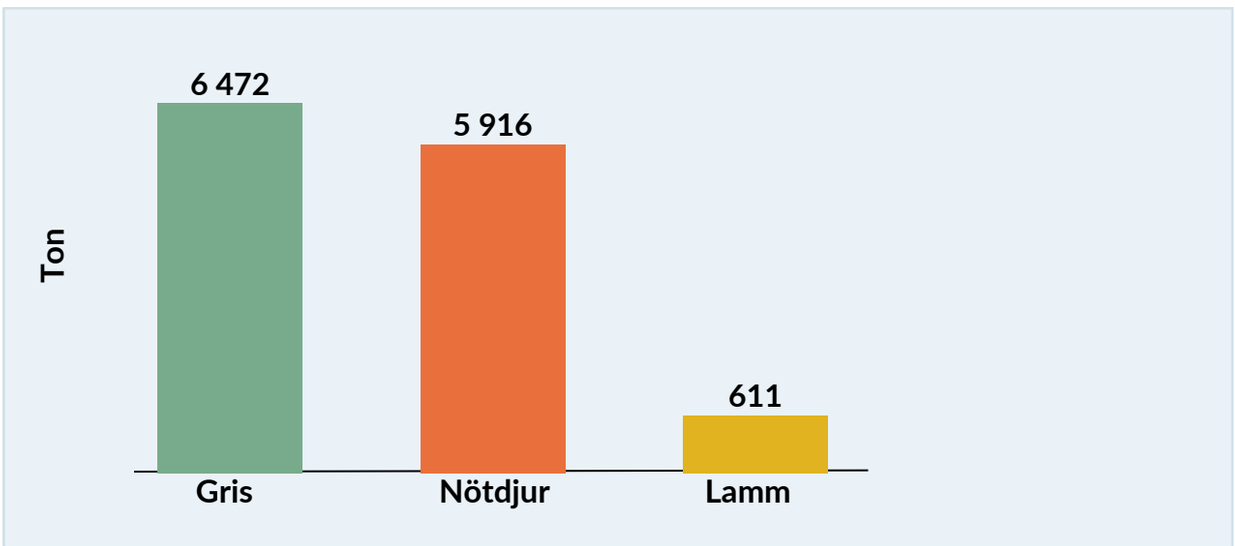
Protos ingår i koncernen Gottéron Invest. Idag sysselsätter vi cirka 160 personer och omsätter 1.006 miljoner kronor. Vår verksamhet bedrivs i både Visby och Solna. Förädlingen och utvecklingen av våra livsmedel, såväl kött som växtbaserade produkter, sker i Visby. Genom vår täta kontakt med lantbrukare på Gotland och de korta avstånden på ön, har vi god insyn och kontroll över alla moment i livsmedelsproduktionen. Vi kan därför säkerställa korta djurtransporter, korrekt utförd slakt, hantverksmässig styckning, och säker paketering. Detta resulterar i att våra livsmedel håller en garanterat jämn och hög kvalitet.

Under flera år har vi bedrivit ett ambitiöst klimatarbete, både i egen verksamhet och i våra samarbeten med köttleverantörer. *De analyser vi har gjort visar att klimatavtrycket från det gotländska köttet har en lägre klimatpåverkan för köttproduktionen. Faktum är att Protos redan ligger nära målnivåer för primärproduktion av nötkött som definierats av Science Based Targets initiative.*

Som ett av Sveriges större slakterier och förädlare av livsmedel har Protos en viktig roll i svensk livsmedelsförsörjning. Vi är Sveriges största leverantör av KRAV-märkt kött till dagligvaruhandeln, vilket betyder att våra lantbrukare har extra höga krav på sig kring djuromsorg, socialt ansvar och miljöpåverkan. Vi har också länge varit drivande i att lyfta matens ursprung och är kända för vårt varumärke ”Smak av Gotland”, som lyfter fram smaker från en hel region.

I vår produktionsanläggning i Visby förädlade vi under 2022 ca 18 400 nötdjur, 70 400 grisar och 29 600 lamm från Gotland under 2022. Vi styckade dessutom KRAV-märkt kött från hela Sverige, där en övervägande majoritet avlivats i närheten av de gårdar de är uppfödda på för att sedan transporteras till Visby (*inga levande djur transporteras från fastlandet till Gotland*).

Ton slaktade djur per djurslag 2022

Vi har i dagsläget tre klimatmå fram till 2030: 1) Minska utsläppen med 50 procent vad gäller av transporter, inköp av material och fastighetsdrift. 2) Öka produktionen av vegetabiliska råvaror till 10 procent av omsättningen. 3) Minska utsläppen från primärproduktionen med 15 procent.

Vårt hållbarhetsarbete

Protos övergripande mål är att värna arbetstagares rättigheter, bedriva en ekonomiskt, social och ekologiskt hållbar verksamhet och i alla delar agera etiskt. Vi samarbetar med 400 gotländska gårdar och driver Gotlands enda slakteri. Det innebär att vi har ett särskilt stort ansvar i livsmedelsproduktionen på Gotland och för varje steg i kedjan, från gård till matbord. Under 2022 har vi utarbetat en helt ny uppförandekod. Genom våra uppföranderegler tydliggörs våra krav på våra medarbetare, lantbrukare och övriga leverantörer, samt våra åtaganden gentemot våra samarbetsparter, kunder och konsumenter.

Protos står inför ett antal hållbarhetsrelaterade möjligheter och utmaningar. Utifrån en analys av våra största påverkansområden, och utifrån våra intressenters prioriteringar när det kommer till hållbarhet, har vi valt att fokusera på följande hållbarhetsområden:

- ✓ Klimatpåverkan
- ✓ Biologisk mångfald
- ✓ Djuromsorg
- ✓ Medarbetarnas hälsa och säkerhet
- ✓ Affärsetik
- ✓ Ekonomisk hållbarhet i försörjningskedjan

På s. 9-31 beskrivs hur vi har arbetat med dessa hållbarhetsområden under 2022 och ytterligare information och detaljer kan återfinnas på s. 32-33.

Klimatpåverkan

Kött och andra livsmedel med animaliskt ursprung har stor påverkan på klimatet. Att sänka klimatutsläppen från jordbruket är globalt en högt prioriterad fråga och vi ser detta som en mycket viktig uppgift för oss på Protos. Sedan flera år tillbaka har vi därför arbetat med klimatfrågan på flera olika sätt för att minska klimatutsläppen i vår värdekedja. Vi har i dagsläget tre klimatmål. Målet för primärproduktion kommer att ses över och kvantifieras tydligare under 2023 baserat på analyser som genomförts under 2022.

Protos klimatmål

Halvera utsläppen

Halvera utsläppen i Scope 1, 2 och delar av Scope 3 (inköpta in- och uttransporter, tjänsteresor med bil och flyg, plastmaterial för paketering, inköpt övrigt material samt fastigheter) till 2030.

Vegetabiliska råvaror - 10 procent av omsättningen

10 procent av omsättningen kommer från produkter av vegetabiliska råvaror till 2030.

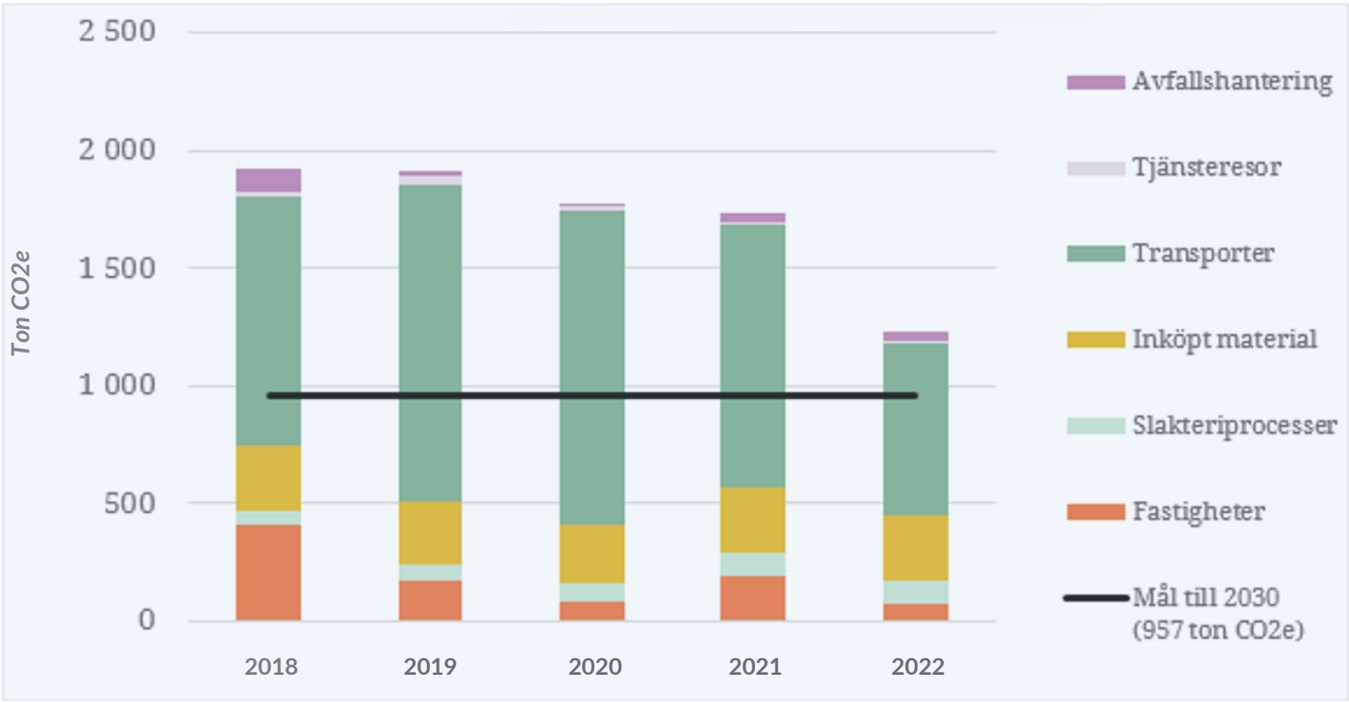
Minska utsläppen från primärproduktionen i Scope 3

Minska utsläppen från primärproduktionen i Scope 3 motsvarande 15 procent till 2030 (målet kommer att ses över under 2023)

Den största delen av Protos klimatutsläpp uppstår på gårdarna i samband med djuruppfödning, men även slaktprocessen och transporter både till och från slakteriet bidrar till vårt klimatavtryck. Det är framför allt i den egna verksamheten vi har störst påverkansmöjligheter för att reducera klimatavtrycket från våra produkter. Under 2022 uppgick våra utsläpp till 201 233 ton CO2e.

Ton CO2e-utsläpp	2022	2021	2019 (basår)
Scope 1 - Direkta utsläpp	109	209	199
Scope 2 - indirekta utsläpp från inköpt energi	3	3	2
Scope 3 - indirekta utsläpp från primärproduktion	200 000	211 272	227 181
Scope 4 - Övriga indirekta utsläpp, exklusive primärproduktion	1 232	1 525	1 717
Totala utsläpp – Alla scope, inklusive primärproduktionen	201 233	213 008	229 098

Förändring av utsläpp 2018-2022 (exklusive primärproduktionen)

De totala utsläppen, exklusive primärproduktionen från år 2018–2022, samt hur nivån förhåller sig till klimatmålen uppsatta för 2030.

I jämförelse med år 2021 har vi minskat utsläppen med 29 procent för år 2022, exklusive de utsläpp som sker i primärproduktionen. En anledning till att 2021 har relativt stora utsläpp är att det uppstod ett enskilt läckage av köldmedium det året. År 2022 slår våra miljöåtgärder däremot igenom med en stor minskning som följd.

Under 2021 inledde vi ett arbete med att byta ut lysrör till LED-belysning för att sänka vår energianvändning i den egna verksamheten. Detta arbete har fortsatt under 2022, och kommer även fortsätta under 2023. När all belysning är utbytt kommer elförbrukningen minska med 10 procent i verksamheten.

I utsläppen från slakteriprocesser ingår flambering av gris i svedugn, som idag drivs med fossil gasol. Detta ger upphov till cirka 87 procent av våra utsläpp i Scope 1. Vi har under 2022 undersökt möjligheten att byta ut fossil gasol mot biogasol, som tillverkas som en biprodukt vid bland annat biodrivmedels- och massaframställning. Detta kommer vi fortsätta att utreda under 2023.

Vid sidan av djurproduktionen bidrar våra inköpta transporter till störst utsläpp i Scope 3. Under 2022 har vi minskat våra utsläpp, då en av våra transportörer har bytt bränsle från diesel till HVO. Att våra inköpta transporter övergår till fossilfria drivmedel är centralt för att vi ska nå våra klimatmål och någonting vi framgent kommer fortsätta att arbeta med.

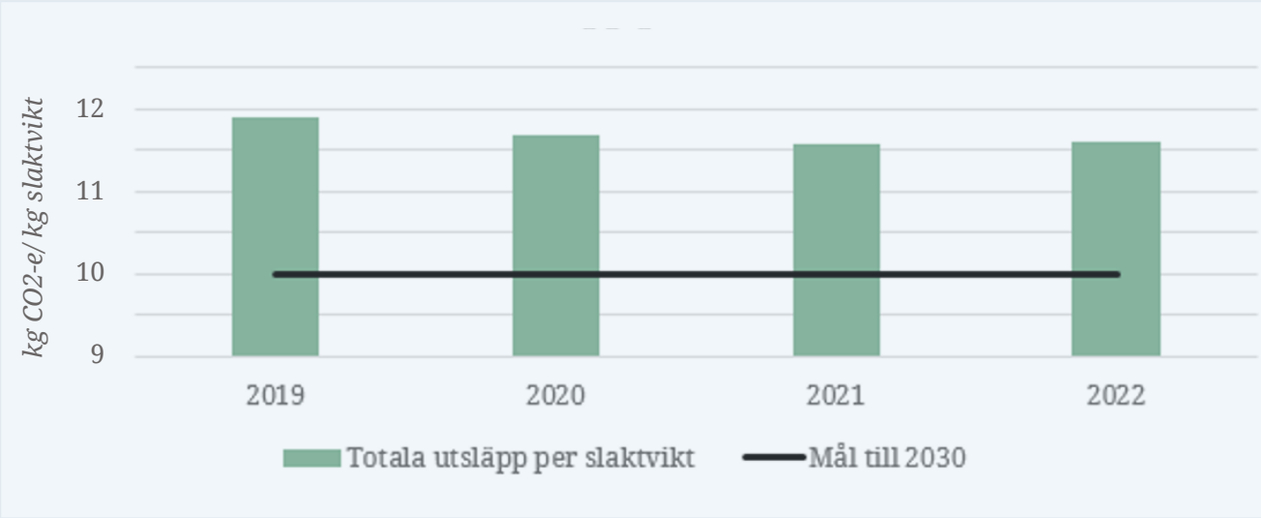
Tack vare den betydande minskningen av utsläpp i scope 1, 2 och 3 (exklusive primärproduktion) uppgår våra växthusgasutsläpp i dessa kategorier till 1 344 ton, vilket innebär att vi har tagit ett stort steg närmare vårt klimatmål till 2030 om 957 ton CO2e.

Protos totala utsläpp, inklusive primärproduktionen, har minskat från 11,9 kg CO2e/kg slaktvikt 2019 till 11,6 kg CO2e/kg slaktvikt 2022. Minskningen beror delvis på att vi har lyckats minska våra utsläpp i scope 1 och 2, och delvis på att fördelningen av djurslag som slaktats har förändrats. Detta påverkar utsläppen eftersom olika djurslag bidrar till olika mycket utsläpp. Vårt nuvarande mål till 2030 är att utsläppen ska uppgå i 10 CO2e/kg slaktvikt. Genom förbättrade och mer detaljerade klimatberäkningar av utsläppen i primärproduktionen kommer vi kunna förbättra våra åtgärder för att minska utsläppen ytterligare.

Från växtodlingen får vi foder till djuren, och minskar på så sätt behovet av importerat foder. Vi får också andra grödor som kan användas i våra vegetabiliska proteinprodukter.

Totala utsläpp per slaktvikt

Klimatmålet för primärproduktionen kommer att revideras under 2023. I detta arbete kommer målnivåer att jämföras mot den internationella branschstandarden Science Based Targets guide för målsättningar inom de gröna näringarna (Forest, land and agriculture guide, FLAG). Det kommer även att vara relevant för oss att sätta specifika mål för de olika djurslagen, eftersom utsläppen från produktionen av till exempel gris och nötdjur skiljer sig åt. Med nya innovationer och teknisk utveckling, bland annat inom foder, gödsel och bränslen, kommer målet att kunna skärpas ytterligare.

> *Med nya innovationer och teknisk utveckling, bland annat inom foder, gödsel och bränslen, kommer vårt klimatmål kunna skärpas ytterligare.*

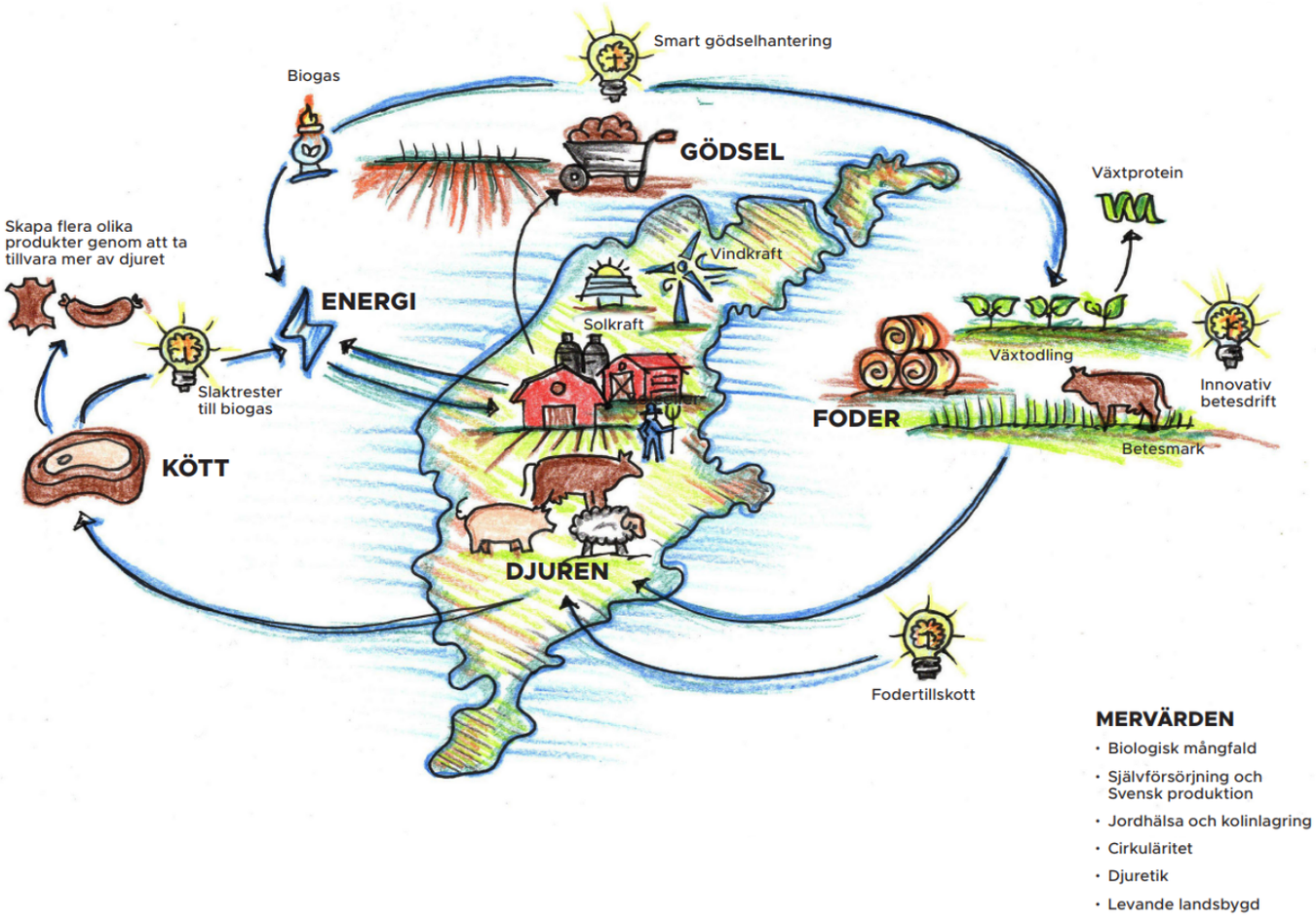
I centrum av köttproduktionen står förstås gården. Gården kan vid sidan av köttproduktionen också skapa mervärden och bidra med positiva effekter inom andra hållbarhetsområden såsom biologisk mångfald, självförsörjning och en levande landsbygd.

Klimatsmartare kött

Ursprunget till klimatsmartare kött kommer från ett projekt som vi genomförde i samarbete med bland annat LRF Gotland under 2018–2020. Fokus för projektet var att hitta lösningar för en klimatsmartare köttproduktion. Genom medvetna val och långsiktigt arbete är det möjligt att sänka växthusgasutsläppen från köttproduktionen, vilket är nödvändigt för att begränsa den globala uppvärmningen. I projektet identifierades åtgärder för sänkta utsläpp i hela kedjan från gård till bord. Sedan projektet avslutades har vi fortsatt detta arbete på flera nivåer i verksamheten.

I centrum av köttproduktionen står förstås gården. En viktig del i klimatarbetet är att skapa förutsättningar för cirkulära system, i synnerhet för att minska klimatutsläppen i primärproduktionen. Detta kan också skapa mervärden och bidra med positiva effekter inom andra hållbarhetsområden såsom biologisk mångfald, självförsörjning och en levande landsbygd.

Från produktionsanläggningen kommer olika typer av köttprodukter. För att ta vara på så mycket som möjligt av djuren ser vi över möjligheterna att skapa ännu fler produkter. Det som inte går att använda för livsmedel tas tillvara genom att producera biogas, som sedan används för att ersätta fossila bränslen. Gödsel från djuren används både till produktion av biogas och till växtodling. På så sätt minskar beroendet av importerat gödsel som producerats med naturgas. Från växtodlingen får vi foder till djuren, och minskar på så sätt behovet av importerat foder, men också andra grödor som kan användas i vegetabiliska proteinprodukter.

Figuren illustrerar vår vision kring arbetet med klimatfrågan, och hur vi försöker arbeta brett för att minska utsläppen och skapa andra mervärden.

Under 2022 har vi bland annat fokuserat på följande aktiviteter för att minska vår klimatpåverkan:

- ✓ Ny växtbaserad råvara tillsammans med Nordisk Råvara
- ✓ Metanreducerande proteinfoder tillsammans med Volta Greentech
- ✓ Pilotprojekt för Greenhouse Gas Protocols nya beräkningsguide för landrelaterade utsläpp (Land Sector and Removals Guidance) som ett av få svenska företag
- ✓ Utveckling av primärdatainsamling direkt från lantbrukare
- ✓ Utvärderat möjligheten att sätta Science Based Targets enligt den nya guiden ”Forest, Land and Agriculture Guide”
- ✓ Fortsatt arbete för att sänka utsläppen i slakteriet och från våra transporter

För oss är det viktigt att de råvaror vi använder är producerade i Sverige.

Ny växtbaserad råvara

För att nå de globala klimatmålen behöver vi välkomna fler växtbaserade proteiner.
Under 2021 inledde vi ett nära samarbete med Nordisk Råvara för att ta fram växtbaserade matvaror och under 2022 har vi fortsatt detta arbete. Dessa produkter kommer, precis som våra köttprodukter, att baseras på svenska, rena råvaror för en hållbar livsmedelsproduktion som tillfredsställer högt ställda krav. Den växtbaserade råvara vi utvecklar är baserad på baljväxter så som linser, bönor och ärtor. Baljväxter har en hög proteinhalt och ger oss möjlighet att utveckla flera olika produkter som exempelvis färs, burgare och korv. För oss är det viktigt att de råvaror vi använder är producerade i Sverige. På så vis kan vi undvika långa transporter, säkerställa kvaliteten och även bidra till att stärka den svenska livsmedelsproduktionen.

Med ett tillskott av alger på 0,6 procent i kornas foder så minskar deras metanutsläpp med hela 70-90 procent.

Metanreducerande proteinfoder

Metanutsläpp som uppstår vid enterisk fermentation från nötkreatur (de metanutsläpp som uppstår främst i idisslares magar vid nedbrytning av föda) står för en majoritet av Sveriges utsläpp av metan, och för ca 5,7 procent av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser. För att nå de globala klimatmålen är reduktion av metanutsläpp från nötkreatur en viktig utmaning att lösa. Under 2022 inledde vi ett samarbete och investerade i företaget Volta Greentech där vi tillsammans arbetar i ett pilotprojekt för att metanreducera produktionen av nötkött. Volta Greentech är ett svenskt företag som utvecklar och producerar ett algbaserat fodertillskott som kan reducera metanproduktionen hos kor med upp till 90 procent. Detta ger en stor möjlighet att kunna uppnå de mål som sattes under COP26 om att reducera de globala metanutsläppen med 30 procent till 2030.

Pilotföretag för utveckling av Greenhouse Gas Protocol

Protos största klimatpåverkan sker, som nämnts, i primärproduktionen. Därför är engagemanget i just omställningen av primärproduktionen prioriterat i vårt klimatarbete. Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet) är globalt den vanligaste metodiken som företag använder för att beräkna och rapportera utsläpp i sin verksamhet och värdekedja. Under 2022 och början på 2023 pilottestade de sin nya guide ”Land Sector and Removals Guidance” (LSRG), och Protos var ett av de företag som deltog i pilottestet. Den nya guiden riktar sig specifikt mot företag i markintensiva sektorer, såsom jordbruk och skogsbruk. Utsläpp från förändrad markanvändning, historisk avskogning eller naturliga markutsläpp från mulljordar, men också kolinlagring behandlas i den nya guiden.

Genom att delta i pilotprojektet har Protos tagit en ledande roll i utvecklingen av Land Sector and Removals Guidance och kunnat påverka utformningen av metodiken. Genom vårt deltagande har vi ökat vår kunskap kring hur klimatberäkningar för lantbruket bör genomföras för att ge korrekt information om köttproduktionens klimatavtryck. Tack vare projektet kan Protos definiera ambitiösa klimatmål för primärproduktionen av kött, samt utforma åtgärdsstrategier för att göra det möjligt att nå dessa mål.

Under pilottestningen av den nya guiden har metoden vi samlat in detaljerad information från lantbrukare kring deras produktion. Denna information har sedan använts för att beräkna klimatutsläppen för flera gårdar. Under arbetet gjordes även en uppskattning av kolinlagring för en av gårdarna. Genom pilotprojektet har vi system på plats för att kunna följa Land Sector and Removals Guidance när den slutgiltiga versionen träder i kraft. Klimatberäkningar med denna höga detaljnivå ökar kunskapen om var stora utsläpp i primärproduktionen sker och ger oss möjlighet att se skillnader mellan olika gårdar. På så vis har vi större möjligheter att kunna sätta in rätt åtgärder specifikt för varje gård. Detta är en viktig del av att minska utsläppen från primärproduktionen i vår värdekedja.

Pilotprojektet visar att utsläppen från Protos primärproduktion redan idag ligger nära de målnivåer som Science Based Targets initiative har definierat för verksamheter som omfattar markintensiva processer (t.ex. livsmedelsproduktion) för västra Europa.

Kollagret i marken är ständigt i förändring. Förenklat kan man säga att lagret ökar eller minskar beroende på mängden tillförd biomassa och den biologiska och kemiska aktiviteten i jorden.

Om kolinlagring i jordbruksmark

Levande växter tar upp koldioxid från atmosfären i olika utsträckning och använder kolet för att bygga biomassa, alltifrån gräs på betesmarker till spannmål eller träd. Denna biomassa kan sedan på olika sätt tillföras till marken. Antingen som de rötter och rester som blir kvar efter skörd eller bete, eller i form av gödsel, kompost eller biokol. Kolet i biomassan stannar sedan kvar i jorden och bryts långsamt ner av mikroorganismer som andas ut koldioxid igen, eller så binds det i marken genom kemiska processer med andra ämnen och blir mer stabilt. Kollagret i marken är således ständigt i förändring, och förenklat kan man säga att lagret ökar eller minskar beroende på två saker: mängden tillförd biomassa, och den biologiska och kemiska aktiviteten i jorden. Jordar med hög kolhalt, eller mullhalt som det även kallas, har både mer mikroorganismer och större mängder näringsämnen vilket gynnar växtodling.

Alla våra förpackningar ska gå att återvinna samt vara producerade av återvunnet eller förnybart material senast 2030.

Resurseffektivitet

Varsam och genomtänkt resursförbrukning är viktigt för Protos, både ur ett ekonomiskt och ett miljömässigt perspektiv. Därför ser vi löpande över vår förbrukning och hantering av energi, vatten, kemikalier och material.

I vår uppförandekod sammanfattas de åtgärder som vi rekommenderar att både medarbetare och leverantörer vidtar för att minimera svinn och avfall. Rekommendationerna inkluderar bland annat åtgärder för att minska livsmedelssvinn, öka materialåtervinningen och förbättra samarbetet med aktörer i livsmedelsförsörjningskedjan.

Vi verkar på Gotland som återkommande drabbas av vattenbrist. Då vi är en av de större vattenförbrukarna på ön är det viktigt för oss att minska vår vattenanvändning. Under 2022 har vi deltagit i ett projekt tillsammans med flera andra aktörer på Gotland för att undersöka hur vi skulle kunna återanvända industriellt spillvatten. Vid Arlas mjölkpulverproduktion uppstår spillvatten som kan användas av Protos. På så vis skulle vårt behov av att använda dricksvatten kunna minska, och därav minska belastningen på Gotlands dricksvattenresurs. Detta arbete fortsätter under 2023.

Vi arbetar också löpande för att minska vår energianvändning, och under 2022 har vi:

- Installerat nya mer tätslutande portar, avslutades under 2023
- Fortsatt LED-projektet där 80% av armaturen har bytts ut till LED-lampor.
- Införskaffat en golvskurmaskin som minskar/ tar bort behovet av spolning i de stora kylarna på plan 2.

Kvalitativa förpackningar är nödvändiga för att skydda maten samt säkerställa hög livsmedelssäkerhet och så lång livslängd som möjligt. Därför går det inte att eliminera förpackningar, men det går att minimera användningen och nyttogöra det spill som uppstår när man förpackar produkter. PET-trågen är en utmaning ur ett återvinningsperspektiv, eftersom det hittills inte funnits någon anläggning som tar emot PET-tråg och återvinner dessa. Därför för vi kontinuerlig dialog med Svensk Plaståtervinning och förpackningsleverantörer för att så stor del som möjligt av de förpackningar vi använder ska vara återvinningsbara under de närmaste åren. Majoriteten av de återvinningsbara plastförpackningarna består av återvunnen PET. 2022 var ca 60 procent av Protos inköpta plast under hela året gjort av återvunnen PET. Framgent kommer vi fortsätta arbeta med att utvärdera förpackningar ur ett klimatperspektiv och har satt upp ett mål att alla förpackningar ska gå att återvinna samt vara producerade av återvunnet eller förnybart material senast 2030.

Vad händer framöver?
Cirka 60 procent av de utsläpp som Protos fortfarande genererar (exklusive primärproduktion) relaterar till transporter. I dagsläget körs drygt hälften av transporterna på fossilfria bränslen (HVO eller RME). Under 2023 fortsätter arbetet med att hitta lösningar för de transporter som kvarstår och att ta fram en plan tillsammans med transportörerna för fortsatt omställning.

Arbetet med att testa beräkningsmetoden i Land Sector and Removals Guidance (LSRG) har gett en bra grund för att fortsätta arbetet med att identifiera relevanta åtgärder för enskilda köttproducenter. Detta förutsätter en bred datainsamling med högre detaljeringsgrad, något som kommer att vara i fokus under 2023. Med mer träffsäkra åtgärdsförslag kan Protos stötta köttproducenter på ett bättre sätt i klimatarbetet för att säkerställa att de insatser som görs är effektiva. Det är viktigt för Protos att genomföra detta på ett sätt som minimerar arbetsbördan för medverkande gårdar och som också kan vara positivt för lantbrukarens verksamhet. Protos har för avsikt att fortsätta vara drivande i denna utveckling i Sverige, både för att få en mer balanserad bild av klimatavtrycket från köttproduktion, för att kunna sprida information om vilka åtgärder som gör verklig skillnad, samt bidra till ett effektivt klimatarbete i produktionsledet.

Pilotprojektet har bidragit till bättre kunskaper och utökad datatillgång om klimatavtryck i primärproduktionen. Tack vare detta är det möjligt för oss att sätta mer detaljerade och relevanta klimatmål för köttproduktionen. Till exempel kommer specifika målsättningar tas fram för olika djurslag. Dessutom kommer de nya direktiven vad gäller utsläpp från markanvändning (LSRG) ligga till grund för omformuleringen av klimatmålen för primärproduktionen. Intentionen är att klimatmålen som minst ska ligga i linje med Science Based Targets.

Många rödlistade arter i Sverige är beroende av bete och öppna gräsmarker för sin överlevnad. På Gotland är den biologiska mångfalden stor.

Biologisk mångfald

Protos produktion av både animaliska och växtbaserade produkter kan bidra till den biologiska mångfalden. Biologisk mångfald betyder att det finns en stor genetisk variation och en mångfald av livsmiljöer. En hög biologisk mångfald gör ekosystem mer robusta och motståndskraftiga mot till exempel skadedjursangrepp eller extremväder. På Gotland är den biologiska mångfalden stor tack vare många särpräglade naturtyper så som hällmarker, hävdade ängar och betade strandängar. Många rödlistade arter i Sverige är beroende av bete och öppna gräsmarker för sin överlevnad. Ett flertal arter som har minskat kraftigt på fastlandet har återstående populationer på Öland och Gotland och för många av dem är de gotländska betesmarkerna helt vitala. För att bibehålla de betade strandängarna behövs betesdjur. Idisslare som betar på gräsmarker är viktiga för att bevara och förstärka naturens ekosystemtjänster[1]. Animalieproduktion spelar därför en viktig roll i ett hållbart svenskt livsmedelssystem. En möjlig förutsättning för fler betande djur är virtuella stängsel. På Gotland pågår det ett försök med lamm och virtuella stängsel. Ett försök som vi bevakar.

Produktionsanläggningen på Gotland är certifierat enligt KRAV och den största leverantören av KRAV-märkt kött i Sverige. KRAV-märkt köttproduktion bidrar till flera miljönyttor, exempelvis odlas minst 60 procent av mjölkkornas och 75 procent av de övriga nötkreaturens foder lokalt. KRAV ställer också höga krav på utevistelse och djurens gödsel är en förutsättning för odling, eftersom man inte får använda konstgödsel i ekologisk odling.

[1] https://www.forskning.se/2022/05/06/idisslare-viktiga-for-ekosystemen/

Produktionen av soja har en direkt koppling till avskogning som har en negativ påverkan på klimatet, men leder också till förlust av biologisk mångfald och viktiga ekosystemtjänster som exempelvis vattenförsörjning och pollinering. Genom Svenska Köttföretagen är Protos medlemmar i den Svenska plattformen för riskgrödor. Denna plattform lanserades i april 2022 och bygger vidare på det tidigare samarbetet Sojadialogen[2]. Genom plattformen samarbetar ett stort antal företag inom branschen kring hur man på bästa sätt ska verka för en hållbar produktion av bland annat soja. Sojafoder som används i primärproduktionen är därför certifierade enligt något av de certifieringssystem som bedömts trovärdiga genom Sojadialogen; ProTerra, EU-ekologiskt, IFOAM samt Donau soja/Europe soya.

Vad händer framöver?

Protos bevakar den pågående forskningen kring utveckling av verktyg och indikatorer för att mäta biologisk mångfald. Om det blir möjligt att mäta biologisk mångfald blir det enklare att implementera lämpliga åtgärder för att öka mångfalden och ytterligare förstärka naturens ekosystemtjänster. Vi kommer framöver undersöka hur vi på ett ännu bättre sätt kan mäta samt bidra till biologisk mångfald.

En hög biologisk mångfald gör ekosystem mer robusta och motståndskraftiga mot till exempel skadedjursangrepp eller extremväder.

[2] Svenska plattformen för riskgrödor - ETI Sverige

Ett viktigt verktyg för att säkerställa god djuromsorg är löpande kontroller. Många av våra kontrollfunktioner hanteras av djurskyddsinspektörer, besättningsveterinärer och rådgivare.

Djuromsorg

Som livsmedelsföretag har Protos ett särskilt ansvar för djuromsorg, både hos leverantörer och i den egna verksamheten. Vi strävar därför ständigt efter att förbättra villkoren för de djur som används för livsmedelsproduktion. Djuromsorg ska tillgodoses i samtliga led av vår värdekedja, exempelvis i uppfödning, produktion och transport, och vi har därför tätt samarbete med berörda aktörer kring frågan. I vår uppförandekod specificerar vi vilka krav vi ställer på djuromsorg i vår värdekedja, se mer information på s. 37.

För oss handlar begreppet djuromsorg om djurens livskvalitet och att de ska hållas fria från hunger, törst, smärta, obehag, skada och sjukdomar. Alla djur ska kunna bete sig naturligt och ha en god hälsa och omsorg i en bra stallmiljö. De ska få vård vid sjukdom, men med en restriktiv och ansvarsfull antibiotikaanvändning. Hormoner och antibiotika får inte användas i tillväxtfrämjande syfte. Alla som hanterar levande djur i transport och på anläggningarna ska ha utbildning för detta arbete och vi accepterar inte rasen Belgian Blue. Alla djur ska bedövas vid slakt.

Ett viktigt verktyg för att säkerställa god djuromsorg är löpande kontroller. Många av våra kontrollfunktioner hanteras av djurskyddsinspektörer, besättningsveterinärer och rådgivare. Lantbrukarna gör också egna kontroller gällande djurskydd för att kontrollera att kraven uppfylls. När lantbrukare skickar djur till slakt hos Protos ska de för varje

leverans underteckna en djurägarförsäkran där djurens hälsa och välmående intygas. Därefter tar Protos ansvar vid, bl.a. via den kvalitetssäkring vi genomför enligt ISO 22000[3] och HACCP[4] i det fortsatta förädlingsarbetet. Protos har även ett egenkontrollprogram för att säkerställa god djuromsorg.

Om brister i djuromsorgen uppstår upprättar djurägaren tillsammans med oss ett åtgärdsprogram enligt våra rutiner och i grövre fall ska vår policy för vanvård användas. Om en djurägare skulle vägra att genomföra förbättringsåtgärder kommer besättningen att bli avstängd för slaktdjursleveranser. Under 2022 har vi bedrivit ett aktivt arbete med att ta fram uppföranderegler, där krav på våra leverantörer specifikt kring djurhälsa finns inkluderade som en egen del. Under 2023 fortsätter vi arbetet med att sprida våra uppföranderegler och informera leverantörer om dessa.

Vår slakteriprocess är certifierad enligt KRAV, vilket innebär att verksamheten omfattas av KRAV:s regler gällande djuromsorg. Därtill är en stor andel av det inköpta köttet KRAV-märkt, vilket medför att produktionen omfattas av specifika krav på djuromsorg. KRAV:s regler för djuromsorg är mer omfattande än EU:s regler för ekologisk produktion och omfattar mer än vad svensk djurskyddslag kräver[5].

Totalt är 48 procent av allt det förädlade kött vi säljer till tredje part KRAV-märkt[6].

Ett upplägg för ett systematiskt djurskyddsarbete har tagits fram under året. Vi arbetar nu mer proaktivt med förebyggande åtgärder och med en mer omfattande uppföljning än tidigare. Vi har därmed en tydlig systematik i vilka aktiviteter och åtgärder som ska genomföras vid olika tidpunkter.

---

[3] FSSC 22000 med ISO 22000 som Ledningssystem, är en certifiering som är godkänd av Global Food Safety Initiative. Certifieringen säkerställer rätt kompetens och god styrning över risker som finns kopplade till livsmedelssäkerhet. Läs gärna mer på: ISO 22000/FSSC 22000 (intertek.se)

[4] Hazard Analysis and Critical Control Point, HACCP, är en standardiserad metod som beskriver hur man systematiskt kartlägger, bedömer och kontrollerar faror i livsmedelskedjan.

[5] Läs gärna mer om vad dessa regler omfattar för respektive djurslag på: https://www.krav.se/krav-markt/det-har-ar-krav/djurvalfard/

[6] Försäljning av helfall till industrin ingår inte i beräkningen.

För oss handlar begreppet djuromsorg om djurens livskvalitet. Alla djur ska kunna bete sig naturligt och ha en god hälsa och omsorg.

Samarbete för djurhälsa

Vi har under 2022 arbetat med den allmänna djuromsorgsstatusen på Gotland tillsammans med Gotlands regionala djuromsorgsgrupp. I denna konstellation har vi under året infört regelbundna möten för att vi tillsammans ska kunna bevaka djurhälsan. Vi har en intern djurvälfärdsgrupp samt att vi diskuterar möjliga samarbeten med andra aktörer för att ytterligare förbättra djuromsorgen.

Vad händer framöver?

Det är viktigt för oss att våra kunder känner förtroende för att vi, våra leverantörer och andra berörda aktörer säkerställer en god djuromsorg. Våra kunder ska kunna känna sig trygga i att de gör ett bra val när de köper kött från Gotland. Därför är vi måna om att fortsätta dialogen med gårdarna på Gotland och andra relevanta aktörer för att trygga en så god djuromsorg som möjligt.

Medarbetarnas hälsa och säkerhet

För oss är det viktigt att våra medarbetare känner att de är en viktig del i livsmedelsproduktionen. Vi vill erbjuda en hälsosam, säker och trivsam arbetsplats. Som grund för vårt interna arbetsmiljöarbete har vi vår arbetsmiljöpolicy som beskriver hur vi ska arbeta med hälsa och säkerhet. Den innehåller även riktlinjer gällande inkludering och jämställdhet.

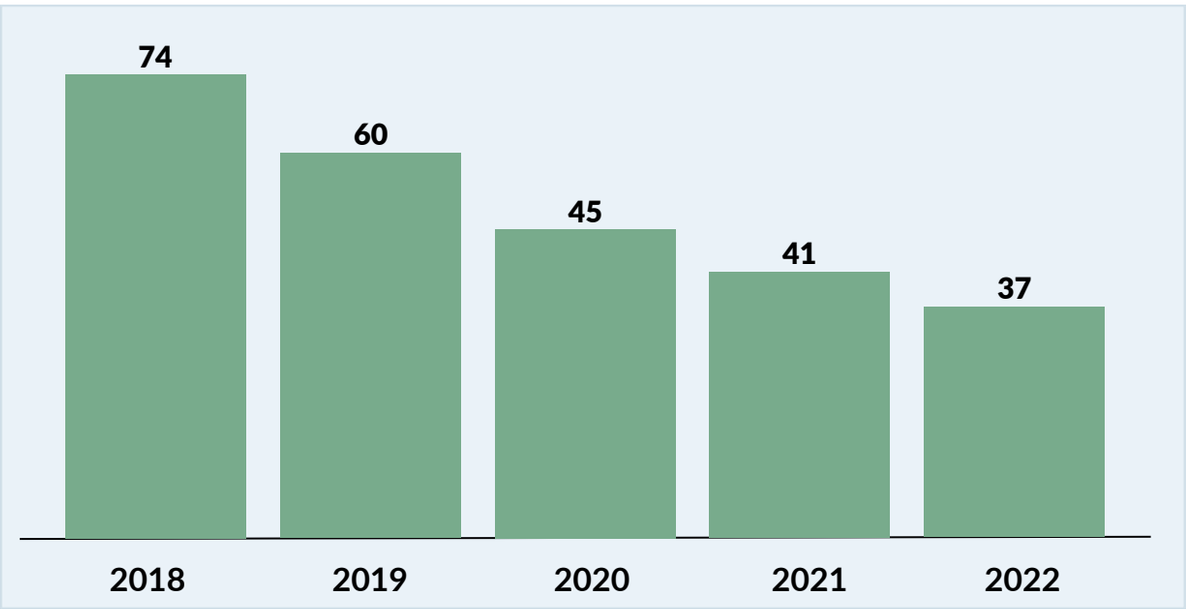
Arbetsmiljö

En av de största riskerna för våra medarbetare är skaderisken vid slakt. Under 2022 har totalt 52 olyckor inträffat vilket är på samma nivå som föregående år. Med olyckor räknas både allvarliga och mindre allvarliga skador in. Den primära orsaken till olyckor kommer från egenhanterade knivar samt skador som skett i samband med djurhantering.

Varje arbetsolycka som sker ser vi som ett misslyckande. Därför arbetar vi strukturerat med arbetsmiljöfrågor för att minska olycksfrekvensen. På varje avdelning finns skyddsombud som möts med en skyddskommitté fyra gånger per år och som arbetar systematiskt med arbetsmiljöfrågor. Våra teamchefer har ett delegerat arbetsmiljöansvar,

och träffar skyddsombuden månadsvis för att följa upp eventuella olyckor och tillbud, rehab- och övertidsuppföljning, samt veckovis för uppföljning av sjukfrånvaro. Vi har genomfört och åtgärdat samtliga punkter i de interna och externa skyddsronder som utförts under året. Tack vare ett förbättrat arbetsmiljöarbete genom internutbildningar, förbättrad mötesstruktur och bättre användning av arbetsmiljöverktyg har vi lyckats minska olycksfrekvensen med 51 procent sedan 2018.

Olycksfrekvens

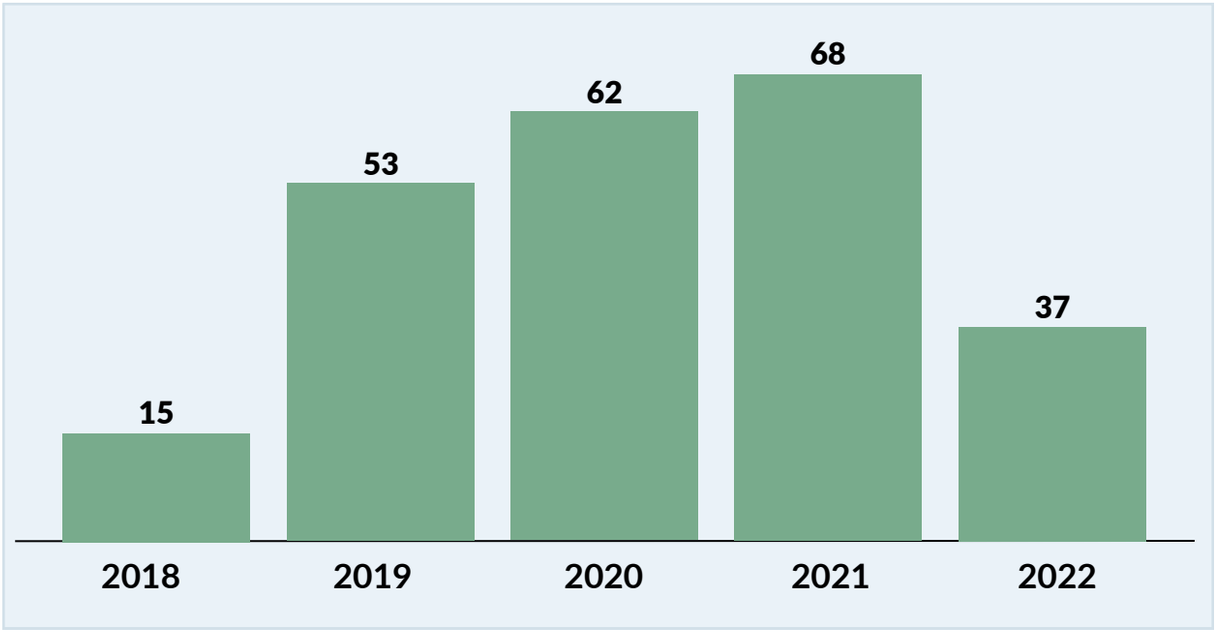

*Olycksfrekvensen beräknas genom (antalet olyckor / totalt antal arbetade timmar) * 200 000*

Tillbudsrapportering är ett viktigt verktyg för att kunna rikta det olycksförebyggande arbetet rätt. De rapporterade tillbuden ökade markant mellan 2018 och 2021. Vi tror att denna ökning till stor del är ett resultat av vårt aktiva arbete med att belysa vikten av tillbudsrapportering. För år 2022 har tillbudsfrekvensen istället minskat[7]. Vi har under året påbörjat ett arbete med riskobservationer som en förebyggande åtgärd. Systematisk rapportering och uppföljning av risker hjälper oss att upptäcka potentiella risker i god tid, och detta kan ha påverkat tillbudsfrekvensen. Vidare har vi införskaffat bättre skyddsmaterial så som skärskydd och hjälmar för att minska risken för olyckor.

[7] Under 2022 lanserades Protos. Genom denna omstrukturering av bolaget har antalet arbetade timmar blivit fler under 2022. För ett jämförbart resultat med tidigare år har samma verksamhetstimmar som tidigare år inkluderats i statistiken.

Tillbudsfrekvens

*Tillbudsfrekvensen beräknas genom (antalet tillbud / totalt antal arbetade timmar) * 200 000*

Våra medarbetare är vår viktigaste resurs, och därför fokuserar vi på hälsofrämjande åtgärder. Vi erbjuder medarbetare hälsoundersökningar vart tredje år och under 2022 har vi genomfört aktiviteter för att inspirera till motion. Vi har säkerställt att medarbetare har tillgång till naprapat, sjukgymnast och massage. Individer med hälsorisker har fått kost- och motionsråd från sjuksköterska.

Kompetensutveckling

Bred kompetens är viktig ur många perspektiv och något vi satsat på under 2022. Kompetensinventeringar finns nu på samtliga avdelningar. Vi har utbildat personal för att fler av våra medarbetare ska ha kompetens inom flera olika positioner, främst i slakt- och konsumentförpackningslinjerna.

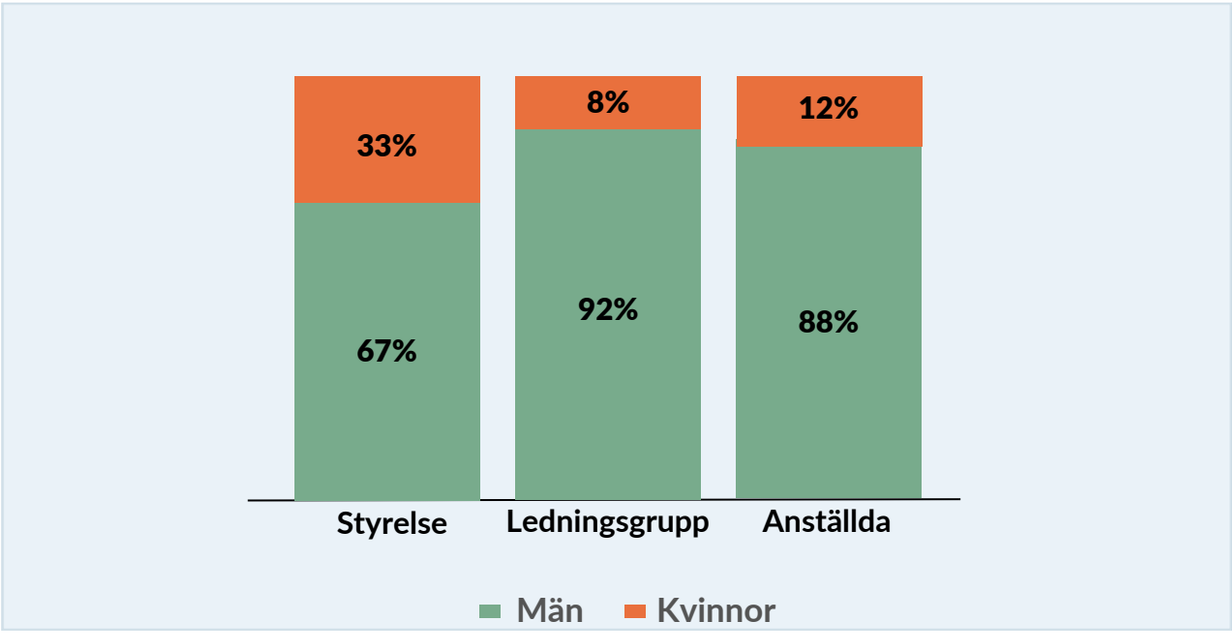
Detta leder till flera fördelar, bland annat att medarbetarna får möjlighet till varierade arbetsuppgifter, vilket de flesta tycker är positivt ur ett mentalt perspektiv, men också att vi kan minska belastningsskador. Dessutom blir vi mindre sårbara vid frånvaro. Även tjänstemän har fått möjlighet till kompetensutveckling. Vi har låtit utbildat en person till truckinstruktör, som därmed kan hålla i utbildningar för truckkort åt våra anställda.

Inkludering och jämnställdhet

Protos accepterar inga former av diskriminering eller särbehandling. Likaså arbetar vi för att motverka alla typer av våld, fysiskt såväl som psykiskt. Detta gäller även i vårt leverantörsled och hos våra samarbetspartners. Vår målsättning är att alla ska känna sig trygga i vår miljö. Verksamheten ska präglas av uppfattningen att alla har och ska tillförsäkras lika värde oavsett kön, etnisk eller religiös tillhörighet, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

Vi tror att en mer diversifierad verksamhet leder till fördelar för verksamheten, med ökad innovationstakt och ett bredare perspektiv. Vi verkar i en mansdominerad bransch, där endast 12 procent av våra anställda är kvinnor. Vi ser större diversitet i åldersfördelningen, med relativt jämn fördelning mellan olika åldersgrupper.

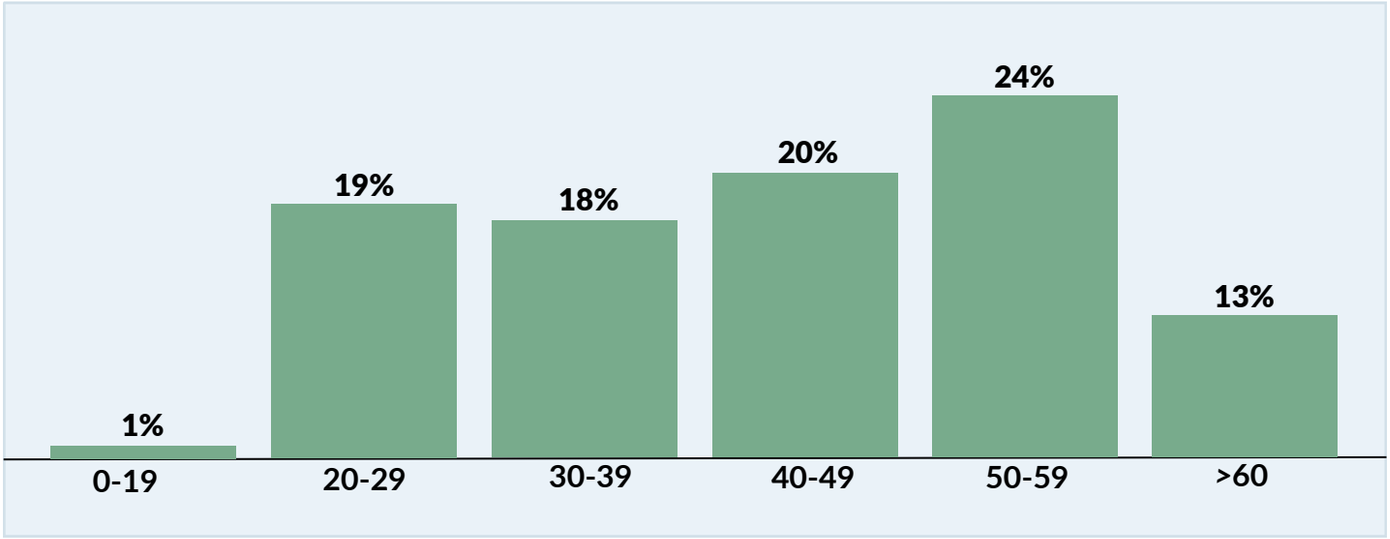
Fördelning kön

Fördelning mellan kvinnor och män i styrelse, ledningsgrupp respektive anställda.

> *Verksamheten ska präglas av uppfattningen att alla har och ska tillförsäkras lika värde oavsett kön, etnisk eller religiös tillhörighet, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.*

Åldersfördelning

Åldersfördelning bland de anställda inom bolaget.

Vad händer framöver?

Kommunikation, utbildning och att våra rutiner följs är utvecklingsområden som vi kommer att fokusera på för att skapa en säkrare arbetsmiljö. Ett aktivt arbete med rehabsamtal och att få tillbaka våra medarbetare snabbare från sjukfrånvaro är också ett fokusområde. Med ett fortsatt fokus på utbildning och skyddsmaterial och ett förebyggande arbete förväntar vi oss att se en bättre trend vad gäller olycksfall under 2023.

Vi har utbildat personal för att fler av våra medarbetare ska ha kompetens inom flera olika positioner, främst i slakt- och konsumentförpackningslinjerna. Detta leder t.ex. till att medarbetarna får möjlighet till varierade arbetsuppgifter, men också att vi kan minska belastningsskador. Dessutom blir vi mindre sårbara vid frånvaro.

Affärsetik

Protos mål är att vi och våra leverantörer ska agera etiskt korrekt i alla situationer och vi har nolltolerans mot korruption och mutor i alla former.

Genom vår uppförandekod tydliggörs våra krav på medarbetare, lantbrukare och övriga leverantörer, samt våra åtaganden gentemot våra samarbetsparters, kunder och konsumenter. Leverantörer ska även säkerställa att deras underleverantörer, anställda, konsulter och andra uppdragstagare i sin tur uppfyller kraven i våra uppföranderegler. Vi genomför leverantörsbedömningar för att kontrollera att de lantbrukare och övriga leverantörer vi arbetar med uppfyller våra krav samt för vidare våra krav i leverantörskedjan.

I vår uppförandekod tydliggörs även vår förväntan om att alla våra anställda aktivt tar ställning mot alla former av mutor och korruption. I möten och affärsförbindelser riskerar medarbetare att utsättas för situationer vilka kan kopplas till korruption. Av den anledningen är det viktigt att arbeta förebyggande med dessa frågor. Koncernen har ett upprättat visselblåsarsystem som gör det möjligt att rapportera brott mot lagar eller andra interna förhållningsregler.

Inga affärsetiska incidenter har kommit till styrelsens kännedom under 2022.

Vad händer framöver?
Under 2023 kommer Protos fortsatt arbeta med att öka kännedomen om vår uppförandekod internt och i leverantörsledet, samt säkerställa att både anställda och leverantörer följer det som står i vår uppförandekod.

En hållbarhetsrisk är att köttproducenter drabbas av höjda spannmålspriser, högre bränslekostnader samt högre gödselpriser. Kostnadsökningar som kan innebära att vi förlorar köttproduktion som kan vara svår att återskapa. Detta är en stor risk både för oss och för svensk livsmedelsförsörjning.

Ekonomisk hållbarhet i försörjningskedjan

Det är prioriterat att öka motstånds- och konkurrenskraften i försörjningskedjan och både vi, våra lantbrukare och partners vinner på att främja och stödja innovation och/eller ökad användning av hållbara jordbruksmetoder.

Genom att identifiera synergier och samarbetsmöjligheter med partners och leverantörer kan vi skapa ett gemensamt ökat värde. Det vara genom att främja teknik- och kunskapsöverföring inom t.ex. integrerade jordbrukstekniker och ökad användning av digitala lösningar.

Detaljer om vårt hållbarhetsarbete

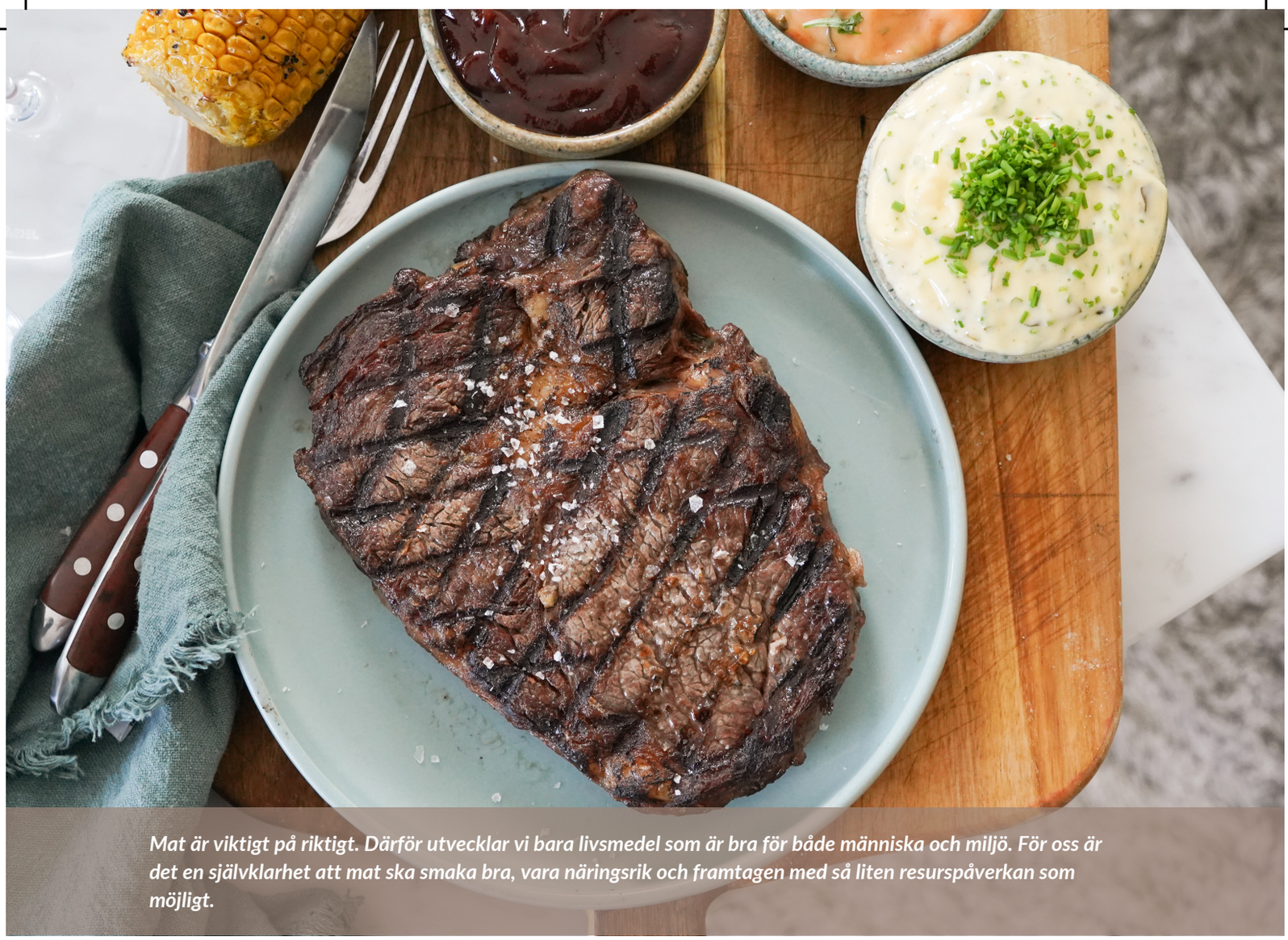
Väsentlighets- och intressentanalys

Protos har gjort en väsentlighetsanalys utifrån vilka hållbarhetsområden vi har störst påverkan på samt utifrån vad våra viktigaste intressenter tycker att vi bör fokusera på. Följande hållbarhetsområden har bedömts vara mest väsentliga för oss att arbeta med och rapportera på.

Hållbarhetsområde	Förklaring
Kvalitativ mat	Livsmedelssäkerhet och näringsrik mat. Konsumenterna ska känna trygghet och förtroende för varumärket genom en transparent verksamhet.
Klimat	Minimera klimatpåverkan från hela värdekedjan och säkerställa anpassning till ett förändrat klimat. Långsiktigt ökad kolinlagring med bibehållen lönsamhet är prioriterat.
Djurvälfärd	Säkerställa att djuren behandlas väl och får hög livskvalitet.
Biologisk mångfald	Bidra till att verksamheten skyddar och stärker mångfald inom och mellan arter och ekosystem.
Resurseffektivitet	Spara resurser som energi, vatten och material genom hela värdekedjan.
Medarbetarnas hälsa och säkerhet	Säkerställa att medarbetare är friska, trivs på arbetsplatsen, inte råkar ut för olyckor och kan utvecklas.

Andra frågor som också är väsentliga för Protos och deras intressenter:

Hållbarhetsområde	Förklaring
Affärsetik	Ärlighet och öppenhet i relationer och borga för rättvisa villkor för affärspartners, kunder och leverantörer.
Stabil finansiell ställning	Långsiktigt hållbar ekonomi för att trygga avkastning och lokala arbetstillfällen i värdekedjan.
Slaktdjursuppfödares ekonomi	Säkerställa att slaktdjursuppfödare får marknadsmässigt betalt så att de har möjlighet att bedriva ett hållbart jordbruk.
Antibiotikaanvändning	Låg förbrukning av antibiotikaanvändning som motverkar spridningen av resistenta bakterier.
Inkludering och jämnställdhet	En inkluderande verksamhet utan diskriminering i alla olika kontakter.

Mat är viktigt på riktigt. Därför utvecklar vi bara livsmedel som är bra för både människa och miljö. För oss är det en självklarhet att mat ska smaka bra, vara näringsrik och framtagen med så liten resurspåverkan som möjligt.

Hållbarhetsrisker

I och med händelserna i vår omvärld har kris och beredskap fått en allt större betydelse för Protos. Köttproduktionen på Gotland bidrar till livsmedelsförsörjningen i Sverige och därför har vi en viktig roll att spela för att fortsatt säkra tillgången till mat.

Köttproducenter drabbas hårt av höjda spannmålspriser (vilket ger högre foderkostnader), högre bränslekostnader samt högre gödselpriser. Alltför höga kostnadsökningar innebär en risk att vi förlorar köttproduktion, som kan vara svår att återskapa på sikt. Detta är en stor risk både för oss och för svensk livsmedelsförsörjning och en fråga som vi arbetar aktivt med tillsammans med leverantörer, kunder och andra aktörer.

Vattenfrågan är något vi alltid har med oss, då Gotland återkommande drabbas av torka och vattenbrist.

Risken för olyckor är också något vi arbetar löpande med. Ett slakteri är en relativt farlig arbetsplats, och säkerhetsarbetet är avgörande för att undvika olyckor.

Klimatberäkningar

Sedan 2019 har vi beräknat växthusgasutsläppen från både egen verksamhet och från vår värdekedja enligt Greenhouse Gas Protocol. Detta är viktigt för att vi ska kunna följa vårt klimatarbete på sikt, och möjliggör för oss att arbeta med att reducera utsläppen för de aktiviteter som har stor påverkan.

Enligt Greenhouse Gas Protocol ska utsläppen från verksamheten redovisas i tre olika ”scope”.

- Scope 1 är direkta utsläpp från verksamheten, det vill säga växthusgasutsläpp från egna avgasrör, skorstenar och processer.
- Scope 2 är indirekta utsläpp som uppstår vid produktion av inköpt el, fjärrvärme och fjärrkyla.
- Scope 3 är övriga indirekta utsläpp som uppstår från bland annat inköpta transporter, vid produktion av inköpta varor och tjänster samt insamling och eventuell destruktion/deponi av avfall.

I detta klimatbokslut redovisas utsläppen utifrån operationell kontroll. För utsläppen i scope 2 redovisas beräkningarna i enlighet med market-based method.

Avgränsningar
Klimatpåverkan har beräknats i form av koldioxidekvivalenter (CO2e). De utsläppskällor som ingår i beräkningarna för 2022 är:

- **Fastigheter**
  Pannor för uppvärmning av egenägda fastigheter
  Elförbrukning för egenägda fastigheter
  Köldmedieläckage i egenägda fastigheter

- **Slakteriprocesser**
  Svedugn för flambering av gris
  CO2-användning vid bedövning, nedkylning och paketering

- **Inköpt material**
  Plastmaterial för paketering[8]
  Wellpapp för paketering

- **Transporter**
  Transporter med egna fordon
  Inköpta in- och uttransporter

- **Tjänsteresor**
  Personalens tjänsteresor med bil och flyg

- **Avfallshantering**
  Avfall till energiåtervinning (blandat industriavfall, träavfall)
  Avfall till materialåtervinning (papper, wellpapp, plast, blandskrot)
  Avfall till destruktion (slaktavfall som klassificeras som riskavfall)
  Avfall till biologisk behandling (gödsel)
  Farligt avfall (batterier, lysrör och spillolja)

- **Djuruppfödning**
  Utsläpp i samband med uppfödning av de djur som slaktas vid Protos Gotland

I beräkningarna ingår inte grossisternas eller slutkonsumenternas hantering av sålda produkter och generering av avfall.

Utsläpp 2022	Ton CO2e	Omfattning
Scope 1 – Direkta utsläpp	109	Egna pannor för uppvärmning, köldmedieläckage från egna fastigheter, egna transporter, tjänsteresor med företagsbilar och direkta utsläpp från slakteriprocesser.
Scope 2 – Indirekta utsläpp från inköpt energi	3	Inköpt el till egna fastigheter och tjänstebil (elhybrid).
Scope 3 – Övriga indirekta utsläpp, exklusive primärproduktion	1 232	Inköpta intransporter av djur från Gotland och slaktkroppar från fastlandet samt uttransporter av köttprodukter (kat. 4), inköpt förpackningsmaterial (kat. 1), tjänsteresor med flyg (kat. 6) och hantering av avfall som uppkommer i den egna verksamheten (kat. 5).
Scope 3 – Indirekta utsläpp primärproduktion	200 000	Djuruppfödning och relaterade aktiviteter på gårdarna som levererar livdjur och slaktkroppar till slakteriet (kat. 1).

[8] Inkluderar plastfilm, tråg, trågfilm, droppskydd, absorbers, påsar och underbanor.

Djuromsorgspolicy

Vår policy för djuromsorg föreskriver att all djurhantering ska:

- Uppfylla svensk lag
- Ske på sådant sätt att djuren behandlas väl och kan bete sig naturligt
- Säkerställa att djuren skyddas från sjukdomar och lidande
- Säkerställa att djuren ska vara fria från hunger och törst
- Ha en lämplig miljö som inkluderar skydd och en komfortabel viloplats

Inom Protos gäller:

- Alla som hanterar levande djur i transport och på anläggningarna ska ha utbildning för detta arbete.
- Alla djur ska bedövas vid slakt
- Rasen Belgian Blue accepteras inte
- Hormoner och antibiotika får inte användas i tillväxtbefrämjande syfte

Våra förtroendepunkter:

- Djurens foder ska komma från godkända foderleverantörer
- Varken korsningar av eller renrasiga Belgian Blue får levereras
- Vi avråder från export av livkalv

Arbetsmiljö

En säker och hälsosam arbetsmiljö ska alltid tillhandahållas och ett systematiskt arbetsmiljöarbete ska tillämpas. All personal ska få regelbunden och dokumenterad utbildning i hälsa och säkerhet. Tydliga föreskrifter och rutinbeskrivningar för hälsa, säkerhet, brandskydd och krisberedskap ska finnas och följas. Alla anställda ska ha tillgång till allmänna hygieniska faciliteter, rent dricksvatten och möjlighet att förvara mat på ett säkert och hygieniskt sätt.

> *En säker och hälsosam arbetsmiljö ska alltid tillhandahållas och ett systematiskt arbetsmiljöarbete ska tillämpas.*

PROTOS

www.protos.se